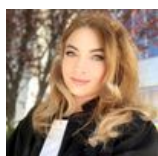

Justitia a cui este...?

Scris de Av. Silvia USCOV | Data: 04.02.2021 14:13

(Disclaimer: e un text lung, dar la final va ofer si raspunsul la intrebarea din titlu)

Am citit cartea intitulata "900 de zile de asediu neintrerupt asupra magistraturii romane. Ghid de supravietuire", aparuta ca urmare a colaborarii dintre Asociatia "Forumul Judecatorilor din Romania" si Fundatia Konrad-Adenauer-Stiftung (nu cunosc rolul fundatiei in aceasta colaborare, posibil sa fi finantat aparitia cartii in limbile romana si engleza la o editura prestigioasa).

Plecand de la titlu, interesant e ca, la o cautare din intamplare pe Google dupa cuvintele "900 de zile asediu", nu am putut sa nu remarc numeroase link-uri referitoare la cele 900 de zile de asediu ale Leningradului din 1941.

Daca ne uitam mai departe la autori, observam ca, printre judecatori si procurori cunoscuti pentru activism si/sau probleme diverse, mai regasim un fost ministru al justitiei, pe dna Raluca Pruna, ramasa cunoscuta mai degraba pentru afirmatia sa ca "drepturile omului sunt un lux", sau pe dl Dan Tapalaga, jurnalist, a carui interventie prefateaza ceea ce poate regasi cititorul in cuprinsul cartii.

In fapt, aceasta carte este un "rechizitoriu" moral, disciplinar (cel putin) fata de doamnele judecator Dana Girbovan, Lia Savonea, Nicoleta Tint, Evenina Oprina sau Gabriela Baltag, dar si fata de conducatori de parchete, unii dintre ei inca in functie, cum ar fi dna procuror Gabriela Scutea.

Cand termini cartea ajungi sa iti pui intrebarea: "Justitia a cui este...?".

Nu poti sa nu observi ca s-au conturat clar doua factiuni in cadrul autoritatii judecatoresti, care se presupune ca ar trebui sa asigure o justitie egala pentru toti. Fiecare dintre factiuni isi atribuie adevarul si infaptuirea justitiei in mod onest, legal, drept si afirma despre cealalta ca reprezinta minciuna si serveste intereselor unor infractori.

La fel, fiecare factiune are adeptii ei printre cetateni. Multi saraci si/sau cu o educatie precara (care nu se masoara in numarul diplomelor), masa de manevra perfecta. Normal, cel care iti arata dusmanul in lupta anti-coruptie si iti promite ca il starpeste prin orice mijloace si cu orice cost este preferat. Cel care iti spune ca poti atinge acelasi obiectiv, dar trebuie sa muncesti mai mult pentru asta, adica trebuie sa fii atent si la drepturile dusmanului (adica in antiteza cu "prin orice mijloace si cu orice cost" si fara mai degraba a-i califica faptele, decat persoana), este privit cu circumspectie, de parca ar fraterniza cu acesta.

Justitia nu se poate face decat fara "fair-play" (notiune "autonoma", insemnand respectarea drepturilor cetatenesti) in opinia unora.

De asemenea, mai este si cu un pronuntat caracter subiectiv, mult peste limitele admise de lege, astfel incat nu e "Justitie", ci e justitia mea, justitia ta, justitia altuia. Intre cetateni egali in fata legii, fiecare este judecat dupa alt standard, si nu ma refer aici la analiza unei situatii concrete sau circumstante atenuante sau agravante ce permit o alta masura.

Cele 3 puteri in stat au fost gandite constitutional sa se controleze reciproc, astfel asigurandu-se echilibrul, iar presedintele tarii sa aiba rolul de mediator in caz de conflict politic intre cele 3 puteri sau intre stat si societate (motivul principal pentru care ar trebui sa fie apolitic pe perioada desfasurarii mandatului, asa cum prevede

Constitutia). In cazul unui conflict juridic de natura celui in care cel putin doua autoritati publice isi asuma sau isi declina competenta cu privire la o anumita chestiune concreta, Curtea Constitutionala are la dispozitie instrumentul de solutionare a conflictelor juridice de natura constitutionala.

Spre deosebire de puterea legislativa sau de cea executiva, in ceea ce priveste puterea judecatoreasca avem de-a face cu profesionisti, nu cu oameni politici.

Increderea in justitie tocmai de aici rezida, din profesionalism, nu din activism politic. Pe de alta parte, este de inteles situatia in care ideologia, inteleasa in acest context ca mod de a vedea societatea si relatiile dintre cetateni si dintre cetateni si stat, pe care un profesionist o imbratiseaza, ii influenteaza si modul in care interpreteaza un anumit text de lege.

Dar judecatorii, cel putin, au la indemana instrumente juridice cu care pot corecta derapajele celorlalte doua puteri, pot invoca chiar si din oficiu anumite chestiuni de natura juridica si au si facut-o atunci cand le-a servit interesul.

De aceea nu am inteles si nu voi putea intelege nici activismul politic, nici protestul atata timp cat ai incredere in justitie si ai la indemana mijloacele specifice intr-un stat de drept.

Iar daca nu mai ai incredere in justitie tu, ca judecator, si trebuie sa protestezi pe scarile Palatului de Justitie, atunci ar trebui sa aiba incredere cetatenii? Ei de ce nu si-ar clama drepturile mai degraba de pe aceleasi scari decat intr-o sala de judecata? Nu degeaba amintesc, caci judecatori din factiunea care a protestat pe scarile Palatului de Justitie au pus la zid recentul protest al avocatilor desfasurat in aceeasi maniera, in urma condamnarii colegului avocat Robert Rosu, si au sugerat ca afecteaza independenta autoritatii judecatoresti in ansamblul ei impreuna cu comunicatele Uniunii Nationale ale Barourilor din Romania.

Neincrederea in justitie este alimentata si de neincrederea in Curtea Constitutionala a Romaniei prin prisma rapoartelor MCV, rapoarte intocmite urmand indeaproape opiniile exprimate de una dintre factiuni, care ar vrea sa le acorde si o forta juridica superioara Constitutiei Romaniei daca se poate.

Nu pot sa nu amintesc aici de sesizarea CJUE de catre Tribunalul Bihor din oficiu, care, mai voalat, incearca sa indeparteze caracterul obligatoriu al deciziilor sale. Speta vizeaza un dosar in care ar fi trebuit sau nu ca interceptarile realizate de SRI in perioada anterioara anului 2016 sa fie excluse, ca urmare a Deciziei CCR nr. 51/2016 si analizei legalitatii acestor mijloace de proba in fata judecatorului de camera preliminara dupa anul 2017.

Domnii procurori Bogdan Pirlog si Sorin Marian Lia considera ca, in acest caz, a existat o presiune asupra dnei judecator Georgeta Ciungan ("Exemplificam folosirea procedurilor disciplinare ca instrument de intimidare, presiune sau represiune prin urmatoarele exemple" – pag. 195) faptul ca "Inspectia Judiciara a retinut ca abaterea disciplinara consta in: formularea de observatii – in continutul intrebarilor adresate Curtii de Justitie a Uniunii Europene – cu privire la competenta si caracterul obligatoriu al deciziilor Curtii Constitutionale, punand in dezbatere aceste aspecte in scopul de evitare a unei sanctiuni disciplinare, daca ar exclude aplicarea celor trei decizii controversate ale Curtii Constitutionale in cauza dedusa judecatii."

Intrebarea suna, mai pe scurt, cam asa: cerintele impuse prin rapoartele din cadrul MCV, inclusiv in privinta abtinerii interventiei unei curti constitutionale, o institutie politico-jurisdictionala, de a interpreta legea si de a stabili modul concret si obligatoriu de aplicare a ei de catre instantele judecatoresti, competenta exclusiva atribuita autoritatii judecatore?ti?

De data aceasta o sa las cititorul sa isi exprime opinia cu privire la validitatea sau oportunitatea unei astfel de intrebari, precum si la modul in care este perceput respectivul judecator de societate. De asemenea, daca cititorul apreciaza ca un astfel de judecator face cinste robei pe care o poarta sau a fost intemeiata initierea cercetarii disciplinare.

Problema cu aceasta carte nu este ca ea exprima opinia juridica a unei factiuni din justitie, ci ca, astfel cum am perceput-o eu (iar perceptia este prin natura ei subiectiva), ei ii lipseste in cea mai mare parte continutul tehnic, desi cred ca pretentia autorilor a fost alta. Cand crezi ca intri intr-o analiza juridica, incepe un atac la o persoana sau la o putere a statului, cu extrase din presa vremii. Nu se incadreaza nici pe stilul unei culegeri de istorisiri personale, ci am perceput-o mai degraba ca pe un manifest politic.

As putea sa redau aici o multime de pasaje toxice scrise inclusiv de judecatori, daca tot am facut o selectie a acestora, dar nu as vrea sa va rapesc sansa de citi aceasta carte in integralitate pentru a va forma propria convingere.

Dintre cele mai putin toxice regasim pasajul dlui judecator Ciprian Coadă, care nu intelege rolul asistarii martorului de catre avocat, desi a existat o practica extinsa cu privire la audierea celui vizat mai intai sub

calitatea de martor si, desi nu prezenta prin acea declaratie elemente care sa conduca la schimbarea calitatii sale, era transformat imediat ulterior in suspect. Era o tactica folosita pentru extragerea de la acuzatul de facto a unor elemente incriminatorii in lipsa avocatului care ar fi putut sesiza aceste derapaje, intre timp corectate, dar mult prea tarziu pentru unii.

Pregatindu-ma de incheierea „recenziei” mele, o sa va mai ofer doar un extras din capitolul scris de dl Augustin Lazar, fostul procuror general al PICCJ (pag. 102): „Drepturile inculpatilor nu vor fi niciodata mai importante decat drepturile victimelor.”. O afirmatie cu care sigur multi profani ar fi de acord, dar care, pentru un profesionist al dreptului ce ar trebui sa isi aminteasca in fiecare moment de prezumtia de nevinovatie macar prin prisma reglementarilor europene care ne-au impus aplicarea ei efectiva, suna mai degraba ca o condamnare a insasi ideii de justitie. Mi-a sunat ca atunci cand fosta presedinte a ICCJ, dna judecator Cristina Tarcea a afirmat ca nu va pune niciodata semnul egalitatii intre procuror si avocat. Cateodata nu e nevoie decat de o afirmatie pentru a te conecta la sistemul de gandire al unei persoane.

Drepturile tuturor sunt importante, ale inculpatului, ale victimei, ba chiar si ale condamnatului care si-a pierdut prezumtia de nevinovatie odata cu hotararea definitiva, la fel ca ale oricarui cetatean al acestei tari. Pentru ca, daca nu respecti drepturile unei categorii, de ce as crede vreodata ca vei respecta drepturile altei categorii? Mai ales cand esti cel aflat in pozitia de a schimba oricand statutul unei persoane din cetatean sau victima in inculpat.

Iar acest lucru trebuie sa fie inteles nu numai de un profesionist al dreptului, ci de orice cetatean. Aceasta este adevarata educatie juridica pe care ar trebui sa o promoveze unii dintre semnatarii capitolelor din aceasta carte, care isi aroga aceasta misiune de educatie.

In final, ca sa incerc un raspuns la intrebarea din titlu, probabil ca Justitia este a nimanui acum pentru simplul fapt ca multi dintre noi, ca beneficiari de drept, am uitat sa o revendicam...

